

[Anne Grete Holmsgård]

ifølge handlingsplanen indgå i den prioritering for miljøområdet, som miljøministeren vil komme med inden 1. juni 1986. Denne prioriteringsliste er imidlertid en liste for hele miljøområdet, og det kan næppe forventes, at den tager detaljeret stilling til genanvendelsesområdet, der er særdeles omfattende. Redegørelsen om prioritering inden for miljøområdet vil desuden først kunne diskuteres i den folketingsssamling, der starter i oktober 1986.

Der vil altså, hvis man følger miljøministerens plan, gå meget lang tid, før folketinget får mulighed for at tage stilling til, hvilke midler der skal tages i anvendelse for at få sat gang i genanvendelsen.

Dette er uacceptabelt, dels fordi amterne allerede i foråret 1986 skal påbegynde affaldsredegørelserne og derfor har brug for at vide, hvilke retningslinier folketinget vil fastlægge, dels fordi forureningen fra affaldsforbrændingsanlæggene er et presserende problem, ligesom mangelen på egnede lossepladser er det, dels fordi den viden, som vi allerede har, er tilstrækkelig til at fastlægge, hvilke midler der bør tages i brug for at sikre, at mest muligt affald genanvendes.

VS og SF har derfor valgt at fremsætte 6 forslag, der tilsammen kan sikre, at genanvendelse prioriteres højt.

Carsten Andersen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om det sociale udvalgs forpligtelser i forbindelse med uden- og indenretlig afhøring af børn og unge under 18 år.

(Beslutningsforslag nr. B 92).

I april 1984 udsendte justitsministeriet et udkast til cirkulære om udenretlig afhøring af børn og unge i straffesager m.v. Udkastet udsendtes til bl.a. politiet og anklagemyndigheden til høring.

Ved et tilfælde fik SF lejlighed til at se det pågældende udkast, der efter vores opfattelse ikke i tilstrækkelig grad giver børn og unge den fornødne beskyttelse i afhøringssituationer.

Da SF rejste sagen over for såvel justitsministeren som socialministeren, fandt de pågældende ministre ingen anledning til at overveje ændringer i udkastet, ligesom soci-

alministeren afviste at tage spørgsmålet op i forhold til kommunernes sociale udvalg, hvilket synes helt i overensstemmelse med socialministerens høringssvar af 10. juli 1984 til justitsministeriet.

Af et svar på spørgsmål 239 fra folketingets retsudvalg (alm. del, 1984-85, bil. 382) fremgår, at de sociale udvalgs praksis m.h.t. tilstedeværelse ved afhøringer synes noget ujævn, og svaret giver ikke noget billede af situationen i landets kommuner bortset fra et udsnit på 15.

Denne situation finder SF helt utilfredsstillende, og forslaget skal ses som en sikring af børns retssikkerhed ved en præcisering af, hvilke forpligtelser de sociale udvalg har i afhøringssituationen.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af lovforslag nr. L 147:

Forslag til lov om Københavns Fondsbørs.
(Fremsat 29/1 86).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 2 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 148:

Forslag til lov om ændring af lov om visse kreditinstitutter m.fl. (Fondsbørsreformen).
(Fremsat 29/1 86).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Svend Andersen (S):

Dette forslag til en børsreform er jo ret omfattende. I den rapport, styringsgruppen for børsreformen har udarbejdet, står der klart, at en modernisering af Københavns Fondsbørs er særdeles påkrævet.

Det er egentlig rystende at konstatere, at kun 3 pct. af omsætningen af aktier foregår over den offentlige kursnotering på fondsbørsen, og at kun 10 pct. af aktierne handles over fondsbørsen; resten omsættes uden for børsen. Det registreres altså ikke, og det offentliggøres ikke, og det er således ikke med til at give den rigtige kursfastsættelse på vedkommende papir. En sådan fremgangsmåde er ikke udtryk for en effektiv kapitalformid-

[Svend Andersen]

ling, som kunne være af væsentlig samfundsmæssig betydning.

Forslaget om, at børsrådgivningselskaber og Danmarks Nationalbank er eneberettigede til at deltage i handelen på fondsbørsen, er selvfølgelig led i en rationalisering, og det kan vi tilslutte os. Disse selskaber skal etableres som aktieselskaber og registreres som sådanne.

Et af de spørgsmål, man kunne stille sig, er, om kapitalkravet på 5 mill. kr. er stort nok til at give garanti for den store omsætning, disse selskaber kan formidle. På den anden side er vi klar over, at kapitalkravet ikke må være så stort, at kun enkelte kan deltage i den form for selskabsdannelse. Vi vil godt se på det spørgsmål i udvalget.

En anden ting ved det nuværende system, der falder i øjnene, når man skal sørge for en effektivisering, er den måde, aktiehandelen i dag afvikles på, hvor værdipapirer rent fysisk skal være til stede og skal kunne gå fra sælger til køber. Det nødvendiggør en 3 dages såkaldt leveringstid, som kan forlænges i særlige tilfælde, hvis det godkendes af køberen.

I rapporten er der en redegørelse for, hvordan man på en given dag i september måned fik undersøgt, hvor mange værdier der lå i såkaldte godsedler. Det er egentlig et rystende tal: mere end 183 mill. kr., og der er sket en mangedobling i de seneste år. Det er en ting, der ikke er særlig betryggende for bestræbelserne for at gøre den offentlige kapitalformidling mere effektiv.

Den lange leveringstid og det meget store overtræk på godsedlerne kan godt give én den tanke eller den fornemmelse, at der måske kan være situationer, hvor der er solgt værdipapirer, uden at disse rent faktisk har været til salg på det tidspunkt, hvor de er blevet solgt videre, at man altså har brugt liggedagene til at få rådighed over de pågældende aktier. Det er klart, at en sådan fremgangsmåde ikke er særlig betryggende, når vi ønsker et mere effektivt system.

En effektivisering af handelen på fondsbørsen, hvilket jo er meningen med forslaget, vil kræve en endnu hurtigere afslutning af handelen. Derfor kan intentionerne i dette reformforslag efter socialdemokratiets opfattelse ikke nås, uden at det kommer til at indeholde en bestemmelse om obligatorisk indskrivning af alle aktier i værdipapircentralen.

Når jeg læser bemærkningerne fra ministeren til lovforslagene, kan jeg ikke se nogen begrundelse for, at man ikke følger de gode intentioner op med en obligatorisk indskrivning. Måske er det af politiske årsager; det kan jeg ikke tage stilling til. Jeg må i hvert fald sige, at vi ikke fra socialdemokratiets side kan medvirke til, at dette lovforslag bliver vedtaget, uden at der bliver obligatorisk indskrivning i værdipapircentralen. Hele oplægget peger på, at det er det eneste rigtige. Dertil kommer, at vi mener, det er politisk rigtigt.

Flemming Hansen (KF):

Ved gennemgang af forholdene på Københavns Fondsbørs bliver man hurtigt overbevist om, at en reform af børsen i allerhøjeste grad er nødvendig. Jeg finder det glædeligt med den stærkt stigende handel på Københavns Fondsbørs, idet det jo udtrykker en forøgelse af erhvervslivets aktiviteter med deraf følgende behov for finansiering og lyst til at anvende børsen som kapitalfrembringer.

Lovforslaget er baseret på den rapport, som en styringsgruppe under industriministeriet har udarbejdet. Ministeren har kun foretaget to væsentlige ændringer i forhold til, hvad rapporten foreslår.

Den ene ændring drejer sig om sammensætningen af fondsbørsens bestyrelse, hvor det foreslås, at bestyrelsen skal bestå af en formand, som ministeren udpeger, og 10 medlemmer, der indstilles af interesseorganisationerne omkring børsen og de ansatte på Københavns Fondsbørs. Deri er vi enige.

Det andet punkt, hvor ministeren afviger fra rapporten, er, at han ikke ønsker at foreslå frivillig registrering af aktier i værdipapircentralen. Jeg føler mig imidlertid sikker på, at man gør ret i at lave nogle pilotprojekter ved registrering af enkelte selskabers aktier i værdipapircentralen for at se, om man kan få et sådant system til at fungere perfekt. Når den elektroniske reform af børsen er gennemført, bør man efter min opfattelse tage op til overvejelse, om man ønsker en egentlig registrering af aktier i værdipapircentralen.

Handelen på Københavns Fondsbørs skal foregå ved hjælp af elektroniske systemer, og her nævner ministeren et handelssystem og et

[Flemming Hansen]

informationssystem. I handelssystemet sætter man køber og sælger sammen, og her foregår den egentlige handel. Informationssystemet viser, hvilke handeler der er indgået, og på hvilke tidspunkter handelerne er sket.

En anden nyskabelse i forbindelse med børsreformen er etablering af de børsmægler-selskaber, der skal handle på børsen. Jeg tror, der vil blive tale om et begrænset antal børsmægler-selskaber, og finder det rimeligt, at disse får en vis overgangstid med hensyn til etablering af det kapitalgrundlag, loven foreskriver.

Ser vi på lovforslag nr. L 148, forslag til lov om ændring af lov om visse kreditinstitutter m.fl., er det klart, at der her er tale om en nødvendig følgelovgivning, og vi er enige i de betragtninger, ministeren har gjort sig vedrørende dette forslag.

Jeg synes, at vi med disse lovforslag lægger op til en hårdt tiltrængt modernisering af fondsbørsen i København. Vi vil efter lovens fulde gennemførelse være langt fremme, også efter international målestok. Samtidig vil Københavns Fondsbørs være stærkt placeret i den internationale udvikling, vi ved vil ske på dette område, hvor den stigende internationalisering af kapitalmarkedet og erhvervslivet gør det stadig mere naturligt, at der handles direkte på internationale børser.

Vi vil være klar til denne udvikling, der vil give Københavns Fondsbørs mulighed for at placere sig stærkt i billedet, og vi vil med glæde anbefale de af ministeren fremsatte forslag med de bemærkninger, der er knyttet hertil.

Jens Peter Jensen (V):

På venstres vegne kan jeg anbefale at stemme for de to foreliggende lovforslag. Jeg vil gerne takke industriministeren for, at de er fremkommet, og give udtryk for, at ministeren i begge forslag har haft en heldig hånd. Enten det så er hans egen, eller de er skrevet med ført hånd, synes jeg, at resultatet er godt.

Jeg synes, at der er fundet en fin løsning med hensyn til fondsbørsbestyrelsen. Den blev godt nok lidt stor og måske lidt uhåndterlig, men så slap vi for det særlige fondsbørsråd. Jeg mener, at alle berettigede interesser bliver varetaget med den styreform, der nu er foreslået.

Om registrering af værdipapirer, aktier, skal jeg kun sige, at det kan vi jo kigge lidt på under udvalgsarbejdet. Jeg tror, at man hen ad vejen nok finder en løsning på problemet. Vi skal også vide, hvad vi vil med det, inden vi lægger os fast på en holdning. Lad os tale om det og andre enkeltheder i udvalget.

Jes Lunde (SF):

Også SF finder det helt naturligt, at der sker en reform af arbejdet på børsen. Det hidtidige auktionsprincip har en så begrænset kapacitet, at 97 pct. af obligationshandelen og 90 pct. af aktiehandelen efterhånden går uden om fondsbørsen og i stedet foregår direkte mellem køber og sælger. Det giver mindre gennemsuelighed på markedet, dårligere information til offentligheden og ingen registrering af transaktionerne. Vi kan derfor støtte, at man indfører et EDB-baseret system for matching af købs- og salgstilbud med samtidig oprettelse af et informations- og indberetningssystem.

Med hensyn til registrering er det SFs klare mål, at alle aktiebesiddelser registreres i værdipapircentralen, ligesom obligationer bliver det i dag. Vi har lagt mærke til, at vi her er enige med fondsbørsvekselererne m.fl., der ønsker registreringen af hensyn til en mere rationel afvikling af handelen på fondsbørsen.

Vores begrundelse er derudover, at en registrering er en forudsætning for en effektiv skatteligning af kursgevinster på aktier, og at en registrering kan bidrage til større offentlighed om magtforholdene i erhvervslivet.

Industriministeren har efter min opfattelse allerede nu bemyndigelse til at kræve en sådan registrering, nemlig i lov om en værdipapircentral, § 1, stk. 2; og i § 38 står der, at den del af loven kan sættes i kraft ved en bekendtgørelse. Vi vil presse på for, at bemyndigelsen bruges så hurtigt som teknisk muligt. Vi vil i forbindelse med behandlingen af fondsbørsreformen bede ministeren om en køreplan for, hvornår registreringen kan fuldføres.

SF kan også støtte, at industriministeren i forbindelse med lovforslaget har strammet visse børsetiske krav, f.eks. vedrørende misbrug af oplysninger, såkaldt insider trading. Vi har lagt mærke til i Børsen i dag, at der er

[Jes Lunde]

andre lande, der er på vej i samme retning. Således har Schweiz for nylig indført et forbud imod insider trading.

Vi vil også gerne i forbindelse med behandlingen af fondsbørsreformen se på, om der kan ske en stramning af de regnskabskrav, der stilles til virksomheder, der har aktier på børsen.

Derimod er vi skeptiske over for en for generel bemyndigelse til ministeren til at godkende fondsbørsens tilslutning til udenlandske eller internationale børshandelssystemer, jfr. § 15. Vi vil gerne have sikkerhed for, at paragraffen ikke kan risikere at berøve den danske stat provenumuligheder i forbindelse med omsætningen. Vi vil også gerne have sikkerhed for, at den ikke underminerer § 42 om industriministerens mulighed for at lukke handelen, og at den ikke får konsekvenser for Danmarks pengepolitiske handlefrihed.

Jeg vil derudover gerne forudskikke, at SF ikke kan medvirke til at gøre markedet mere likvidt ved at ophæve børsstempelpligten for aktier. For vores skyld kan man godt kalde det noget andet, når fysiske aktier ikke længere forekommer, men det er afgørende for os dels at fastholde det provenu, der i dag opnås, dels at opnå en vis bremsende effekt på børsomsætningen. Vi vil derfor snarere gå den modsatte vej og udvide stempelpligten til også at omfatte obligationer.

Vi synes i modsætning til visse kapitalkredse, at det er en ulempe at have et for nervøst kapitalmarked, som reagerer voldsomt på de mindste begivenheder. Enhver husejer, der har prøvet at optage realkreditlån inden for de sidste 5 år, ved, hvor ubehageligt det er med et nervøst marked. I sammenligning med dette er spillekasinoerne i Monte Carlo den rene søndagsskole. Her er der tale om, at man kan miste virkelig mange tusinde kroner i løbet af en dag. Hvis man har optaget sit lån på en forkert dato, risikerer man at få det hjem til en kurs, som helt afviger fra den, man havde forestillet sig, da man lagde budgetter for sit byggeri.

På den lange sigt er det derfor SFs politik, at der må opbygges nogle mere fornuftige organisationer til finansiering af den slags end en børs. Men det er jo en helt anden historie. Her skal vi koncentrere os om fondsbørsreformen, og vi kan selvfølgelig

medvirke til at modernisere og effektivisere arbejdet på fondsbørsen.

Aase Olesen (RV):

Det radikale venstre er positivt over for lovforslaget om en fondsbørsreform. Det er, som det er sagt tidligere i år, hårdt tiltrængt.

Selve definitionen på en børs findes i lovens § 1. Jeg ved ikke, om det hører til udvalgsarbejdet eller vi allerede i dag af ministeren kan få at vide, om denne definition i realiteten, som der står i bemærkningerne til § 1, indfører et forbud imod andre, som allerede i dag sammenfører købs- og salgstilbud. Det synes jeg egentlig var rart. Der står ikke noget om det i bemærkningerne. Der står bare, at det er forbudt andre at drive sådan virksomhed, men der står ikke noget om, i hvilket omfang det faktisk vil ramme nogen i dag.

Et historisk tilbageblik på børsens historie viser, at det altid har været en kamp om monopole, og diskussionen om folks habilitet eller inhabilitet har bølget frem og tilbage igennem tiderne og i forskellige forordninger og love. Jeg tror nok, vi må give ret i, at en eneret er nødvendig, men sådan som det er fremstillet i den rapport, der er kommet, giver man det udseende af, at man fjerner monopole. Monopole er vel nødvendigt for, at de handlende kan acceptere hinanden, men samtidig må vi sige, at monopoltilsynets rapport for nogen tid siden om indtjeningsforholdene ikke gør det strengt nødvendigt af hensyn til vekselerernes økonomi.

Derfor vil vi godt i udvalget se på, hvor grænsen for retten til at danne børsrådgivningselskaber skal gå. Kan man sige, at det er rimeligt at give banker mulighed, når der er visse forsikringselskaber og andre, der ikke kan? Kan man sige, at banker altid vil være uafhængige? Så vidt jeg kan læse teksten, vil grænsen efter lovforslaget gå midt igennem forsikringselskaberne, nemlig mellem dem, der er organiseret som aktieselskaber, som via holdingselskaber kan danne børsrådgivningselskaber, og de gensidige forsikringselskaber. Det kan vi som sagt se på i udvalget. Vi vil ikke på forhånd sige noget om, hvor grænsen skal gå. Vi vil gerne have lejlighed til at diskutere det i udvalget.

Vi vil ligeledes gå ind for et forslag om aktieregistrering. Jeg synes ikke, der er grund

[Aase Olesen]

til at starte forsøg med det, når vi får beskrevet forholdene, som de er her, hvor kun 3 henholdsvis 10 pct. af obligationer og aktier handles i den almindelige børstid, og når man ser, hvilken udvikling der er sket – sådan noget som morgenmarkedet fandtes ikke for fem år siden – når man ser, hvad der er sket inden for de sidste år.

Der har været talt her om de ulovlige godsejers mængde. Man har ikke nævnt, men det vil jeg da gerne nævne, at vi indirekte af rapporten kan se, at sedlerne kan være op til tre måneder gamle. Det kan naturligvis ikke fortsætte, og derfor må vi efter vores mening gå over til et papirløst aktiemarked. Den væsentligste indvending imod det har været, at man derved ville kunne bryde anonymiteten. Det kræver ganske vist en lovændring, men den vil være nem at foretage. En sådan lovændring omkring anonymiteten af papiraktier kunne også foretages.

Vi ønsker ikke med en aktieregistrering at få brudt anonymiteten, men ønsker at effektivisere handelen. I dag er det sådan, at obligationshandelen afvikles med færre persons arbejde end aktiehandelen trods det, at den i kursværdi er, jeg ved ikke, om det er 10 eller 15 gange større, men det er i hvert fald en ganske betragtelig forskel, og der er vel ikke nogen mening i at opretholde et gammeldags system af beskæftigelsesgrunde.

Derfor bør vi under alle omstændigheder gå ind i en aktieregistrering. Den konservative ordfører foreslog et forsøg. Så vidt jeg kan se, vil det kræve lovændringer, også hvis man laver et forsøg, fordi den nuværende aktielov og investeringslov, tror jeg det er, kræver, at man ændrer nogle paragraffer af tekniske grunde, fordi de er baseret på papiraktier.

Forsøg vil altså under alle omstændigheder kræve, at vi laver de lovændringer, der skal laves, og derfor kan jeg ikke se andet end, at vi lige så godt kan springe ud i det. Jeg kan ikke se, at der kan være nogen væsentlig begrundelse for at opretholde et gammeldags system, når vi for obligationer er gået over til papirløsheden.

I det hele taget tror jeg, at det er vigtigt, at vi behandler disse lovforslag ud fra synspunktet: hvem er børsen til for? Den er vel ikke til for vekselernes skyld? Eller hvad? Jeg minder om, hvad allerede Christian den Fjerde skrev uden på Børsen, nemlig at Bør-

sen ikke er til for Merkurs og lavenes hemmelige kunster, men først og fremmest til Guds ære og til indbringende brug for købere og sælgere.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg skal på kristeligt folkepartis vegne give tilslutning til begge lovforslag. Vi finder det nødvendigt, at der sker noget på dette område, og vi blev ved gennemgang af de lovforslag og den betænkning, der er kommet, helt klar over, at det er på høje tid, at der tages fat. Det kunne være skønt, hvis man kunne bevare det idylliske gamle system, men vi ved, at tiden løber hurtigt, nye ting kommer til, og det er altså tvingende nødvendigt, at vi får sat ind her.

Jeg synes også, at man har forsøgt at tage hensyn, sådan at der bliver overgangsordninger, så ikke nogen kommer i klemme.

Registrering mener jeg man skal se meget nøje på i udvalget. Vi kunne ligesom de konservative godt forestille os, at man kunne starte med noget, for hvis det hele skulle starte på én gang, kunne det måske løbe løbsk. Men det er noget af det, vi kan se på i udvalget.

Vi er meget positive over for forslagene.

Dohrmann (FP):

På fremskridtspartiets vegne skal jeg meddele, at vi ser overvejende positivt på de foreliggende lovforslag.

Når jeg indskrænker mig til at sige »overvejende«, hænger det selvfølgelig sammen med den meget omtalte registrering. I modsætning til de radikale og venstrefløjpartierne mener vi absolut ikke, at der skal være tvungen registrering. Tværtimod er vi meget betænkelige ved den måde, ministeren har formuleret sine forslag på. De går for vidt, og det burde en konservativ minister holde fingrene langt væk fra. Fondsbørsen skal være så liberal som overhovedet muligt – og forsvarligt, vel at mærke. Vi har jo set inden for andre områder, hvad tvungen registrering medfører.

Det blev nævnt heroppefra, at det var nødvendigt af hensyn til skattekontrollen og lignende. Mit indtryk er så absolut, at skattekontrollen i hvert fald ikke skal være mere effektiv, end den er i øjeblikket, for folk er faktisk bundet både det ene og det andet

[Dohrmann]

sted, og kontrollen er så stor. Hvis der er noget, vi overhovedet ikke har nogen som helst brug for, så er det mere kontrol fra skattemyndighedernes side.

Industriministeren (Stetter):

Jeg er glad for den positive modtagelse, lovforslagene har fået af alle partiernes ordførere.

På baggrund af debatten vil jeg foretrække at fremsætte en principiel bemærkning. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at de foreslåede nye regelsæt for Københavns Fondsbørs ikke kan sættes i kraft på én gang straks efter forslagernes vedtagelse her i tinget. Jeg erindrer om, at værdipapircentralloven blev vedtaget i 1981, og først i påsken 1983 var vi klar til at registrere og regulere obligationerne. Det skortede dengang ikke på advarsler fra mange kredse, men vi havde orden i tingene på grund af et dygtigt forarbejde.

Der skal også ved gennemførelsen af denne reform være orden i tingene, og vi kan ikke risikere, at tilliden til de foreslåede nye systemer på mindste måde anfægtes. Vi skal for enhver pris bevare markedets tillid og faste tro på, at alt er gennemprøvet og fungerer upåklageligt, når vi sætter de nye systemer i kraft.

Det fremgår også af de foreslåede ikrafttrædelsesbestemmelser i forslagene, at der er tale om en løbende proces. Denne proces starter med, at vi etablerer den nye organisation omkring Københavns Fondsbørs, og derefter følger resten slag i slag.

Flere af ordførerne har fremsat bemærkninger om aktiernes indplacering i det nye system. Som det fremgår af fremsættelsestalen, har jeg ikke fundet, at en frivillig registreringsordning for aktier er en tilstrækkelig løsning på fondshandlernes afviklingsproblemer. Det var en frivillig ordning, som blev foreslået af den børstekniske arbejdsgruppe.

På den anden side er håndteringen af aktieafviklingen omkostningskrævende og tidkrævende, og den kræver megen manuel indsats. Det er rigtigt, som det er blevet fremført i debatten, at tilsynet med banker og sparekasser, som også varetager fondsbørstilsynet, har foretaget en undersøgelse af det nuværende godseddelsystem. Undersøgelsen viser, at der er for stor træghed i aktieafviklingen. Jeg er bestemt heller ikke tryk ved det nuvæ-

rende system. Jeg deler med andre ord opfattelse med hr. Svend Andersen og fru Aase Olesen, og alene på grund af den utryghed og betænkelighed skal der opbygges et nyt system.

Debatten her har vist, at der er et bredt flertal for en obligatorisk registrering og afvikling via værdipapircentralen, og så langt, så godt. En elektronisk ordning kan imidlertid først gennemføres efter reformen af selve fondsbørsen, og efter at der er foretaget forsøgsordninger. Der vil efter alle solemærker at dømme ikke blive mangel på selskaber, som er rede til at deltage i de nødvendige forsøgsordninger.

Jeg føler mig i øvrigt personlig overbevist om, at langt de fleste børsnoterede selskabers ledelse indser nytten ved et elektronisk system, som det kendes for obligationernes vedkommende. Det system fik vi jo i sin tid på grund af det enorme obligationsmateriale, som vi i dag slet ikke ville være i stand til at behandle manuelt, og hensigten med denne reform er jo ikke mindst at etablere en omfattende aktiebørs; her vil vi efterhånden også få et stort materiale, så det taler også for, at vi får en elektronisk afvikling og registrering, ligesom vi har det for obligationernes vedkommende.

Det er ikke megen lovgivning, der skal til for aktiernes vedkommende. Aktieselskabsloven forudsætter brugen af papiraktier, derfor skal vi have gennemført nogle få ændringer i den lovgivning, ændringer, som altså ikke medfører principielle ændringer i det selskabsretlige system.

Fru Aase Olesen gjorde nogle bemærkninger om anonymiteten. Den vil blive opretholdt, og der har heller ikke været nogen, der har talt for, at vi skulle ændre dette forhold.

Ændringer i aktieselskabsloven vil jeg snarest forelægge folkettingen, for de er i alle tilfælde nødvendige, den dag vi skal i gang med forsøgsordninger vedrørende aktiernes regulering og registrering.

Derimod behøver jeg, som hr. Jes Lunde gjorde opmærksom på, ingen hjemmel til registrering af børsnoterede aktier og investeringsandele. Denne hjemmel findes allerede i værdipapircentrallovens §§ 1 og 38.

Jeg er glad for hr. Jes Lundes bemærkning om, at det skal være teknisk muligt, og det er et tema, som vi ikke må glemme i den-

[Industriministeren]

ne forbindelse. Alt afhænger af, at markedet har tillid til de nye systemer. Der skal fastsættes nogle detaljerede regler om registrering m.v., efter at der er foretaget de nødvendige forsøg, men disse regler kan meddeles ved bekendtgørelse efter Værdipapircentralloven.

Hr. Svend Andersen var inde på den kendsgerning, at vi i dag kun har ca. 3 pct. af obligationsomsætningen over børsen og ca. 10 pct. af aktieomsætningen, og det er naturligtvis alt for lidt.

Bestemmelsen om indberetningspligt til Københavns Fondsbørs er en af forslagets vigtigste regler. Alle aftaler om salg af børsnoterede værdipapirer skal straks indberettes, og denne bestemmelse har til formål at skabe et gennemsigtigt marked for investorerne, som skal sikres information om alle bevægelser på værdipapirmarkedet. Det er jo et af de vigtige formål, at det er muligt for investorerne at have tillid til, at den handel, der foregår, også registreres, og at man får et ganske klart indtryk af, hvordan det ligger med priernes bevægelse. Kredsen af indberetningspligtige er først og fremmest de børsmæglerselskaber, som er tilsluttet Værdipapircentralen, og så også øvrige kontoførende institutter, og denne kreds står for en væsentlig del af omsætningen og har samtidig tekniske muligheder for at indrapportere, fordi den jo allerede i dag bruger alle tekniske midler.

Så kan vi i øvrigt udvide kredsen af indberetningspligtige, såfremt vi ønsker det. Jeg tænker på forsikringsselskaber, pensionskasser, ATP, Lønmodtagernes Dyrtidsfond, investeringsforeninger, og der kan måske også være visse andre.

Hr. Jes Lunde gjorde nogle bemærkninger om insiderhandel, og jeg foreslår et forbud imod misbrug af selskabsinformationer, der endnu ikke er offentliggjort; forbuddet skal omfatte al brug af ikke offentliggjort selskabsinformation ved køb og salg af børsnoterede værdipapirer. Jeg forstod, at hr. Jes Lunde var tilfreds med dette forslag. Forbuddet omfatter alle. Ved at lade reglen omfatte alle personer, der på den ene eller anden måde har kendskab til denne type information, undgår vi den vanskelige afgrænsning af, hvilke insidere der skal omfattes af reglen. Overtrædelse straffes med bøde.

Jeg vil dog fremhæve – og dér er jeg sikkert også enig med tinget – at tilsyn og love

ikke i sig selv er tilstrækkeligt til at skabe en god børsetik. Det vigtigste er, at holdningen hos dem, der færdes på børsen, er positiv over for en høj børsetik, og at de pågældende erkender, at dette er i deres egen interesse.

Som supplement til disse insiderregler gælder, at direktører og andre ansatte i et børsmæglerselskab ikke for egen regning må udføre eller deltage i spekulationsforretninger, heller ikke gennem andet børsmæglerselskab. Lad mig også nævne, at direktører, ansatte og bestyrelsesmedlemmer har tavshedspligt.

Hr. Flemming Hansen var inde på tilslutning til udenlandske børssystemer, og hr. Flemming Hansens var begejstret for denne mulighed. Hr. Jes Lunde var derimod mere skeptisk over for den. Jeg deler ikke denne skepsis. Som det fremgår af lovforslagets § 15, som hr. Jes Lunde nævnte, kan fondsbestyrelsen indgå aftaler om deltagelse i udenlandske eller internationale børshandelsystemer. Ministeren skal godkende samarbejdet, inden det kan træde i kraft, fordi vi må sikre os, at der er tale om, at de værdipapirer, der skal handles, også har den tilstrækkelige validitet.

Efter oplysning i dagspressen har Norge besluttet, at det papirløse aktiemarked skal være en realitet inden udgangen af dette år, i øvrigt på grundlag af et værdipapircentralsystem, som er eksporteret til Norge. Jeg kan da forestille mig, at der meget hurtigt kan etableres et norsk-dansk børssamarbejde, således at børshandlere kan sidde hjemme og handle værdipapirer over landegrænserne. Det er jo en begyndelse til en nordisk aktiebørs, men det forudsætter unægtelig, at nordmændene er indstillet på at blive internationale og ophæve deres meget skrappe valuta-bestemmelser og deres etableringsrestriktioner.

Flere af ordførerne, f.eks. hr. Svend Andersen, har rejst spørgsmål vedrørende kapitalkravene til børsmæglerselskaberne og satte spørgsmålstegn ved størrelsen, men var villige til at diskutere det i udvalget.

Hr. Jes Lunde omtalte også aktiestempelfgiften, og jeg deler hr. Jes Lundes betænkelighed ved at ophæve denne stempelafgift i de nuværende tider. På den anden side er det jo nødvendigt for at opnå en optimal udnyttelse af systemet, at de non-fysiske aktier ik-

[Industriministeren]

ke belastes med denne stempelafgift, men vi må se at finde en løsning på dette problem.

Fru Aase Olesen omtalte forbuddet imod anden form for børshandel, og det er rigtigt, at vi har stræbt efter at få et monopol, således at al handel med værdipapirer i Danmark foregår over børsen. Fru Aase Olesen var også inde på grænsen for etablering af børsmæglerselskaber, og der er jo klare regler i forslagene. Der er visse af parterne på kapitalmarkedet, som ifølge deres regler ikke kan oprette børsmæglerselskaber. F.eks. har boligministeren meddelt, at kreditforeninger ikke kan gøre det, og det er jo således, at pensionskasser og livsforsikringsselskaber kan etablere kapitalformidlingselskaber, som altså også kan omfatte børsmæglerselskaber, men de pågældende investorer kan ikke få dominerende indflydelse, og det er naturligvis af hensyn til de penge, som forsikringstagerne har indbetalt.

Men det er rigtigt, at banker og sparekasser kan oprette børsmæglerselskaber, og det kan andre for så vidt også, bortset fra de institutioner, som jeg har omtalt. Der er flere andre, der er omtalt i forslagene, men jeg forestiller mig, at vi får en række børsmæglerselskaber, og jeg forestiller mig, at langt de fleste banker og sparekasser formentlig vil etablere sådanne selskaber; måske vil de gå sammen i regioner osv.

Der er formentlig rejst andre spørgsmål, som jeg måske ikke har fået fat i under debatten, men som vi kan arbejde videre med under udvalgsarbejdet. Jeg er i hvert fald rede til at diskutere disse og andre spørgsmål og synspunkter under det kommende arbejde i erhvervsudvalget. Jeg håber og forventer på baggrund af den gode modtagelse, som forslagene har fået, at vi kan gennemføre disse forslag med et bredt flertal her i tinget, og jeg håber meget, at det sker inden sommerferien.

(Kort bemærkning):

Jes Lunde (SF):

Jeg skal blot sige, at jeg selvfølgelig er enig med ministeren i, at en registrering af aktier selvfølgelig skal foregå på en betryggende måde, så der ikke sker fejl og ikke er problemer med funktionsdueligheden.

Men det, jeg synes er vigtigt at konstatere her i dag ved førstebehandlingen, det er, at

der faktisk nu er et flertal her i folketings-salen, som opfordrer ministeren til at gå i gang med en tvungen registrering af aktier hurtigst muligt. Og det er ikke en registrering, som for mig at se behøver at afvente, at man får matchingsystemet og indberetningssystemet til at fungere. Jeg forestiller mig, at det at gennemføre en registrering i Værdipapircentralen er noget mere simpelt rent EDB-teknisk end at lave et matchingsystem, og jeg synes, man godt kan have et parallelløb her og gå i gang med det samme i morgen med at planlægge, hvordan man har tænkt sig at gennemføre den egentlige registrering i Værdipapircentralen.

Aase Olesen (RV):

Jeg er enig med den foregående taler i, at vi selvfølgelig sagtens kan starte arbejdet med registreringsændringerne samtidig med, at vi behandler selve lovforslaget, men jeg vil da gerne sige til ministeren, når han fremhæver, at der skal være orden i tingene, og at vi skal være sikre på, at systemerne fungerer, at nu er der jo en tidligere skatteminister, der har karakteriseret fondsbørsen som en flok hysteriske kællinger. Det udtryk tager vi selvfølgelig skarpt afstand fra, men vi kan så samtidig sige til dem, der måtte være nervøse ved det flertal, der har vist sig her i dag, at vi lover ikke at være en flok hysteriske kællinger herinde.

Vi skal selvfølgelig tilsige lovforslaget en grundig og ordentlig og åben udvalgsbehandling, og vi lover naturligvis, at vi skal høre på alle de argumenter, der kan være for og imod, dog ikke, vil jeg sige, de argumenter, som hr. Dohrmann kommer med. Vores argument for at gå ind for en registrering af aktierne er naturligvis, at det system, vi har i dag, er fuldstændig utidssvarende, og jeg kan ikke se, at vi skal udskyde overgangen til den elektroniske registrering længere, men synes, at vi skal gå over til papirløse aktier.

Men så vil jeg da godt i forbindelse hermed sige, at jeg som almindelig forbruger godt kunne tænke mig at udstøde et suk over den såkaldt papirløse VP-central, for vi, der har nogle obligationer, der en gang imellem bliver udtrukket i små bitte portioner, oplever jo en sand papirstrøm, som vi var fri for før i tiden, da vores bank ordnede det hele for os. Det kunne jo være, vi kunne se på det

[Aase Olesen]

også og i hvert fald prøve, om vi kunne undgå en tilsvarende – hvad er det, man kalder det? – skrotpoststrøm med meddelelser, som vi har på anden måde i forvejen. Det er ikke særlig hensigtsmæssigt, og det belaster i hvert fald postvæsenet.

Nu lovede jeg, at vi ikke skulle være hysteriske, men så kunne vi måske være lidt historiske i stedet for hvad angår stempelafgiften. Det er jo en anakronisme; Edvard Brandes har for længst fået betalt udgifterne til dækningsstyrken ved første verdenskrig, og vi bruger nok pengene til noget andet i dag. Men det er vel ikke helt korrekt, at den ikke skulle kunne opkræves i et elektronisk system. Man kan vel så meget, og det kunne vel lade sig gøre også at finde ud af at lægge afgift i det, hvis det endelig er problemet.

Dohrmann (FP):

Der er nok ingen som helst tvivl om, at der på fondsbørsen findes et vist behov for en reform, men ved nu at lytte til ministeren – og det var egentlig interessant – kunne man godt få en temmelig kraftig mistanke om, at ministeren – også ministeren, må jeg sige – havde en meget centralistisk holdning. Derfor vil jeg godt spørge for afklarings skyld, om indholdet i disse lovforslag, eller ikke så meget indholdet, men motivet bag indholdet i lovforslagene, ligesom er et skridt på vejen til en total registrering af selv de mindste aktier, således at også myndigheder faktisk fra dag til dag kan kontrollere hver eneste bevægelse på aktiemarkedet – hvem der køber hver eneste dag, og hvem der sælger. Hvis det er tilfældet, så kan VS og SF godt spare sig alle deres bekymringer, for så har loven jo lige præcis det indhold, som venstrefløjspartierne ønsker.

Men gør ministeren også det? For ministeren siger – og det står i øvrigt også i bemærkningerne – at en tvungen ordening som sådan – eller der står vistnok, at en frivillig ordening ikke var tilstrækkelig; det er sådan rigtig godt pakket ind. Derfor vil jeg egentlig godt have, at ministeren uddyber dette en lille smule.

Industriministeren (Stetter):

Jeg har opfattet, at jeg vil have et bredt flertal bag mig i tinget, den dag jeg trykker på knappen og udnytter hjemmelen i Værdi-

papircentralloven med hensyn til en obligatorisk registrering af aktier, men jeg har også opfattet forhandlingen således, at vi er enige om, at vi skal være sikre på, at dette system kan fungere til markedets fulde tilfredshed. Mine medarbejdere, som nu sidder fuldtalligt nede i embedsmandslogen, har bemærket, hvad der er sagt, og jeg er sikker på, at de ikke alene har overvejet, men måske endda også har planer vedrørende registrering af aktier i VP-centralen.

Jeg erkender, at offentligheden nok kan have indtryk af, at vi går med både livrem og seler, når det drejer sig om at fremsende meddelelser om ændringer i værdipapircentralen vedrørende obligationer. Det er hensigten efterhånden af begrænse papirstrømmen i størst muligt omfang, det er vi jo selv interesserede i, men vi følte, at det var vigtigt, at ejere af obligationer fik et ganske klart indtryk af, at de stadig væk havde en obligation. Selv om man ikke havde en fysisk obligation, så var man hele tiden orienteret om, at man havde sin obligation eller sin beholdning af obligationer liggende på et godt og sikkert sted, hvor man trygt kunne regne med at alt gik rimeligt og godt til.

Ja, det er da naturligvis et centralistisk system, vi satser på, det kan hr. Dohrmann naturligvis ikke have uret i, men det er jo nødvendigt i et land som vort, at vi prøver på at få det bedst mulige ud af de nye systemer. Enhver vil jo indrømme i dag, at vi aldrig kunne have magtet at administrere obligationerne, hvis vi ikke i tide havde fået opbygget et sådant centralistisk system, og det anerkendes stort set af alle i dag. Jeg erkender, der har været nogle vanskeligheder med hensyn til, at man ikke fik udtrækning i store portioner, men sådan jævnt hen ad vejen fik sine udtrækninger gennemført; man trak ikke den store gevinst.

Men jeg må også gøre opmærksom på, at der i forslagene er gjort alt for, at indehaveren af en aktie bliver bragt i en situation, hvor vedkommende ikke udsættes for store afgifter, f.eks. vedrørende registrering i VP-centralen. Der er her tale om, at vi ønsker at få en ordening med virksomhederne, således at de i høj grad kommer til at betale de normale reguleringer; hvis så ejeren ønsker at sælge eller på anden måde at ændre sin aktiebeholdning eller sin aktie, så kan han og

[Industriministeren]

så må han indrette sig på selv at betale, hvad det koster.

Jeg er fuldstændig klar over, at der kan være mange andre praktiske spørgsmål, som vi skal have set på og have besvaret, og industriministeriet er rede til at give erhvervsudvalget den bedst mulige service i denne forbindelse. Jeg er til enhver tid rede til at komme til samråd i udvalget og tale med kollegerne om de misforståelser, som eventuelt kan foreligge, og besvare de spørgsmål, som bliver stillet.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Jeg vil gerne spørge, om det kan lade sig gøre rent praktisk, at den registrering, der fremover skal ske, kun bliver til internt brug, således at den ikke kan misbruges til de ting, som vistnok VS nævnte, nemlig skattekontrol o.lign. Er det ikke muligt at lave et sådant system, samtidig med at man på fondsbørsen selvfølgelig anvender den teknologiske udvikling? Her skal man da selvfølgelig også følge med, men vi har desværre bare mange, mange gange set, at når man opretter de store registre, så bliver de anvendt til helt andre formål, end hensigten var.

Industriministeren (Stetter):

Jeg føler mig ikke overbevist om, at jeg kan berolige hr. Dohrmann, men jeg kan da gøre et forsøg.

Man kan altid få sin aktie eller sin aktiebeholdning registreret via et kontoførende institut, og det er jo det, man i virkeligheden skal. Men jeg gør opmærksom på, at vi ikke har nogen tanke om at ændre i selskabslovene, og i henhold til selskabslovene bestemmer virksomhedernes kompetente forsamlinger selv, om der er tale om navneaktier eller der er tale om ihændehaverpapirer. Man kan også selv afgøre, om man vil have sine aktier noteret i aktiebogen, som jo i øvrigt ikke er offentlig, og man kan jo også selv bestemme, om man vil have sin beholdning administreret gennem et institut. Vi har altså ikke nogen tanke om at ændre i selskabslovene på dette punkt, så man kan altså bevare anonymiteten.

Jeg synes også, jeg må gøre opmærksom på, at Værdipapircentralens ledelse og personale er underkastet tavshedspligt, så der er

heller ikke mulighed for, at der kan slippe oplysninger ud fra VP-centralen. Men jeg er parat til at uddybe også dette tema, hvis hr. Dohrmann ønsker det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 146:

Forslag til lov om ændring af lov om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner.
(Fremsat 29/1 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erling Olsen (S):

Arbejdsgangene på de højere uddannelsesinstitutioner er ikke, hvad de kunne have været, og forskningen er heller ikke, hvad den kunne have været.

Det er der mange grund til, men det har ikke meget at gøre med den nuværende styrelseslov. Problemet er ganske enkelt, at mange arbejdsgange er alt for tunge, og at det er alt for tidkrævende at sidde i de styrende organer, også fordi de højere læreanstalter er præget af et bedømmelsesraseri uden lige, hver gang der skal besættes en stilling. Og det er her, man efter min mening bør sætte ind.

Skal man virkelig gøre noget for universiteterne og de højere læreanstalter, så er det at overlade mere af det rutineprægede til den professionelle administration, sådan at det bliver lettere og mindre tidkrævende og mere interessant at sidde i de styrende organer. Så er det et spørgsmål om at skaffe større bevilninger til forskningen, og så er det et spørgs-